

דְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ לַעֲרִירֵי הָעָאן

בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרִשְׁת בְּהַר - בְּחֻקֵּי תִשְׁבִּי"ו

בְּיָמֵינוּ בְּפִרְשֵׁיהָ בְּהַר תַּמְצִית דְּבָרֵי הַפְּרִשָּׁה בְּשֻׁלֹב פְּרוּשִׁים וּדְרוּשִׁים

לאחר שלמדנו בפְּרִשָּׁה הקודמת על חֹמֶר עוֹנֵשׁוֹ שֶׁל הַמַּחֲלָל וְהַמְקַלֵּל אֶת הַשֵּׁם, הַתּוֹרָה מְצַנֶּה אוֹתָנוּ בְּפִרְשֵׁתָנוּ עַל מִצְוֹת קִדְּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַמְצָנָה הָרִאשׁוֹנָה לְשִׁמּוֹר אֶת שְׁמִטַּת הָאֶרֶץ, לְאַחַר שֵׁשׁ שָׁנוֹת עֲבוּדָה בְּאֶדְמָה, בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית שׁוֹבְתִים מִעֲבוּדוֹת הַקֶּרֶקַע, שָׁנָה זוֹ נִקְרָאת שְׁנַת הַשְּׁמִיטָה וּפְרוֹת הָאֶרֶץ קְדוּשִׁים בְּקִדְּשַׁת שְׁבִיעִית וְהֵם הַפֶּקֶר לְכָל, לְמֵאֵכָל, מִצֹּנֹת הַשְּׁמִיטָה נֹהֲגִת אֵד וְרֹק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי קִדְּשַׁת הָאֶרֶץ.

לְאַחַר שִׁבְעַת שְׁמִיטוֹת - אַרְבָּעִים וְתִשְׁעַת שָׁנִים, מִגִּיעָה שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים - שְׁנַת הַיּוֹבֵל, גַּם בְּשָׁנָה זוֹ שׁוֹבְתִים בְּבִשְׁנַת הַשְּׁמִיטָה מִכָּל עֲבוּדוֹת הַקֶּרֶקַע, וְדִין פְּרוֹתֶיהָ כְּדִין פְּרוֹת שְׁבִיעִית.

בְּשָׁנַת הַיּוֹבֵל שְׁאוֹתָהּ יֵשׁ מִצָּנָה לְקִדְּשׁ בְּתַקִּיעַת שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, יוֹצֵאִים כָּל הָעֲבָדִים הָעֵבְרִיִּים לְחֵירוֹת וְשָׁבִים אִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ, וְגַם הַשְּׂדוֹת וְהָאֲחוּזוֹת שֶׁנִּמְכְּרוּ מֵאִישׁ לְאִישׁ, חוֹזְרוֹת בְּשָׁנָה זוֹ לְבִעֲלֵיהֶן.

נִקְרָאת שָׁנָה זוֹ שְׁנַת הַיּוֹבֵל, עַל שֵׁם הַשׁוֹפָר שָׂאָף הוּא נִקְרָא יוֹבֵל, שֶׁתּוֹקְעִים בוֹ לְקִדְּשׁ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, בְּנוֹסֵף עַל הַתַּקִּיעוֹת שֶׁתַּקְעוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

הַתּוֹרָה מְבַטִּיחָה שָׂאֵם נִשְׁמֹר אֶת דִּינֵי הַשְּׁמִיטָה וְהַיּוֹבֵל, נִזְכָּה לְכָד שִׁיבֹלִי הַקֶּרֶקַע שֶׁל הַשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְבָרְכוּ בְּבִרְכָּה גְּדוֹלָה, וְהֵם יִסְפִּיקוּ לְשֹׁלֵשׁ שָׁנִים, לְשָׁנָה הַשְּׁשִׁית, הַשְּׁבִיעִית וְחֵלֶק מִהַשְּׁמִינִית.

מֵאַחַר וּבְשָׁנַת הַיּוֹבֵל חוֹזְרִים הַקֶּרֶקְעוֹת וְהָאֲחוּזוֹת שֶׁנִּמְכְּרוּ, לְמוֹכֵר, מִצָּנָה הַתּוֹרָה שֶׁכֹּאֲשֶׁר מוֹכְרִים קֶרֶקְעוֹת, יֵשׁ לַחֲשֹׁב אֶת הַמְכִּירָה לְפִי הַשָּׁנִים עַד שְׁנַת

הַיּוֹבֵל, כָּל וְכָל, הַמוֹכֵר שָׁדָה עֲשָׂרִים שָׁנָה לְפָנֵי הַיּוֹבֵל, מַחִירָה שֶׁל הַשָּׁדָה יִהְיֶה נְמוּךְ מֵאֵלּוּ הִיִּתָּה נִמְכַּרְת הַשָּׁדָה שְׁלוֹשִׁים שָׁנָה לְפָנֵי הַיּוֹבֵל, וְהַמְחַשְּׁבִים כָּד אֶת הַשָּׁנִים מוֹכְרִים וְקוֹנִים הֵם בְּיֶשֶׁר וְאֵינָם עוֹבְרִים עַל אֲסוּר הוֹנָאָה.

הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ שֶׁהַסִּבָּה שֶׁקֶרַע בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָה נִמְכַּרְת לְצִמִּיתוֹת, וְכֵן כָּל מִצְוֹת הַשְּׁמִיטָה וְהַיּוֹבֵל, כְּדִי שֶׁנִּדְעַ שֶׁהַבַּעַל הַבֵּית הָאֲמִתִּי עַל הָאֶרֶץ, זֶהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכִבּוּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ וְעַל שִׁלְחָנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַשֵּׁם, אֲנַחְנוּ סְמוּכִים וּבְבִיתוֹ אֲנוּ מִתְאַרְחִים.

נִקְרָא עַל אֲסוּר הוֹנָאָה, הַמוֹכֵר חֶפֶץ לַחֲבֵרוֹ וְכֵן הַקּוֹנֶה חֶפֶץ מִחֲבֵרוֹ, אֲסוּר לְמוֹכֵר לְמוֹכֵר יוֹתֵר מִכְּדִי שׁוּוִי הַחֶפֶץ אִם הַקּוֹנֶה אֵינּוּ יוֹדֵעַ אֶת שְׁוִיו הָאֲמִתִּי, וְכֵן לַחֶפֶץ, אֲסוּר לְקִנּוֹת חֶפֶץ מִיַּהוּדִי פְּחוֹת מִכְּדִי שְׁוִיו אִם הַמוֹכֵר לֹא יוֹדֵעַ אֶת עֶרְכוֹ שֶׁל הַחֶפֶץ.

בְּתוֹךְ אֲסוּר הוֹנָאָה כָּל וְכָל אֲסוּר נוֹסֵף הַנִּקְרָא "הוֹנָאָת דְּבָרִים", אֲסוּר זֶה אֶף חֲמוּר הוּא מֵאֲסוּר הוֹנָאָת מָמוֹן, כָּלְלוֹ שֶׁל אֲסוּר זֶה, שֶׁאֲסוּר לְהַצִּיק לַיהוּדִי בְּשׁוֹם דֶּרֶךְ שְׁהִיא, וְעוֹנֵשׁוֹ שֶׁל הַמַּצִּיק לַחֲבֵרוֹ בְּדְבָרִים הוּא חֲמוּר מְאֹד!

חַז"ל דָּרְשׁוּ בְּפִרְשָׁה זוֹ עַל הַפְּסוּק וְכִי תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר לְעַמִּיתְךָ אוֹ קָנָה מִיָּד עַמִּיתְךָ, שֵׁשׁ מִצָּנָה מִיִּחְדָּת לְהַעֲדִיף לְמוֹכֵר לַיהוּדִי וְלִקְנֹת מִיַּהוּדִי.

נִקְרָא בְּפִרְשָׁה עַל מִצְוֹת גְּאֻלַּת קֶרֶקְעוֹת, כֹּאֲשֶׁר אָדָם מוֹכֵר אֶת בֵּיתוֹ אוֹ שְׂדוֹתָיו, לְרֹב הוּא עוֹשֶׂה זֹאת מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִקְלַע לְמַצָּב כִּלְכִּילִי קָשָׁה, וְעַל כֵּן נִתְּנָה לוֹ הַתּוֹרָה אֲפָשְׁרוֹת לְגָאוֹל אֶת בֵּיתוֹ אוֹ שְׂדָהוּ בְּכָל עֵת שִׁירְצָהּ, אוֹ

בַּיִת בַּפְּרָשָׁה

בְּהַר - בְּחִקְתִּי

תַּחֲצִית דְּבָרֵי הַפְּרָשָׁה בְּשִׁלּוּב פְּרוּשִׁים וּדְרוּשִׁים

פְּרֻשֵׁת בְּחִקְתִּי נִקְרָאת תַּמִּיד בַּתְּקוּפָה הַסְּמוּכָה לַחַג הַשְּׁבֻעוֹת שֶׁהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַפְּרוֹת הָאֵילָן, וְקוֹרְאִים אֶת הַקְּלָלוֹת לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדֵי שְׂתַּכְלֶה שָׁנָה וְקַלְלוּתֶיהָ, וְנִחָזַר בַּתְּשׁוּבָה לִפְנֵי הַשֵּׁם וְנִקְבַּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה וּבְעֵמֶל, וְתַחַל שָׁנָה וּבְרֻכּוֹתֶיהָ.

בְּסוֹף פְּרֻשֵׁת הַקְּלָלוֹת מִבְּטִיחַ הַשֵּׁם שֶׁעַל יְדֵי שְׂיַחְזוֹר בַּתְּשׁוּבָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכּוֹר אֶת הַבְּרִית שֶׁהוּא כָּרַת עִם הָאֲבוֹת וִירַחֵם עַל בְּנֵיהֶם.

בַּחֲלָקָה הַשְּׁנִי עוֹסֶקֶת הַפְּרָשָׁה בְּעִנְיַי הַקְּדוֹשׁ לְבִית הַמִּקְדָּשׁ.

נִלְמַד עַל דֵּינֵי עֲרִכִּין, כַּאֲשֶׁר אָדָם רוֹצֵה לְהַקְדִּישׁ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ כֶּסֶף בְּשָׁוִיוֹ שֶׁל אָדָם אַחֵר, הֲרִי הוּא אוֹמֵר 'עֲרֹךְ פְּלוֹנִי עָלַי', וְהַתּוֹרָה מְפָרֶטֶת מֵהוּ הַסְּכוּם שֶׁעַל הַנוֹדֵר כֶּךָ, לִתֵּת לְהַקְדֵּשׁ.

נִלְמַד עַל אֲסוּר לְהַחֲלִיף בַּהֶמָּה שֶׁהַקְּדֻשָּׁה לְקַרְבָּן וְאִין בַּהּ מוֹם, בַּבְּהֶמָּה אַחֲרֵת וְאֶפִּילוּ אִם הַבְּהֶמָּה הַמּוֹחֲלָפֶת הִיא יוֹתֵר טוֹבָה וִיקָרָה מִהַקְּרָבָן, אֲסוּר זֶה נִקְרָא 'תְּמוּרָה'.

דֵּינִים נוספים מְפָרֶטֶת הַתּוֹרָה בְּעִנְיַן מִי שֶׁמִּקְדִּישׁ קַרְקָעוֹת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כִּיצַד מַעְרִיכִים אוֹתָם וְכִיצַד נִתֵּן לַפְּדוּתָם.

לֹא כָּל הַקְּדֻשׁ נִתֵּן לַפְּדוּת, אִם הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׂתַמֵּשׁ בְּלִשׁוֹן 'חֶרֶם', הֲרִי הוּא קְדוֹשׁ לְעוֹלָם וְלֹא נִתֵּן לַפְּדוּתוֹ.

בְּסִיּוּם הַפְּרָשָׁה אָנוּ מַצְוִים עַל שְׁנֵי סוּגֵי מַעֲשָׂוֹת, הָאֶחָד - מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְהַשֵּׁנִי - מַעֲשֵׂר בַּהֶמָּה.

נִקְבַּל עַל עֲצָמֵנוּ לָשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלִהְיוֹת עֲמִלִּים בַּתּוֹרָה, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לְמִצְוֹת עֲרִכִּין, הַקְּדֻשּׁוֹת וּמַעֲשָׂוֹת בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ.

שְׁבֵת שְׁלוֹם וּמְבֻרָךְ.

שְׂיַמְתִּין עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל שָׁאֵז וְשׁוּבוּ אֵלָיו קַרְקָעוֹתֶיךָ בְּחֻנָּם.

יוֹצֵא מִן הַכָּלֵל הוּא בְּמִקְרָה שְׂמוּכָר בֵּית בְּעִיר מִקְפֶּת חוֹמָה, שְׂאֹתוֹ אֶפְשָׁר לְגָאוֹל אֶד וְרַק עַד תֵּם הַשָּׁנָה הִרְאִשׁוּנָה לְמִכִּירָתוֹ, וְאִם לֹא קָנָה אוֹתוֹ הַמּוּכָר בַּחֲזָרָה בְּתוֹךְ זְמַן זֶה, אָף בְּשַׁנַּת הַיּוֹבֵל אֵינוֹ חוֹזֵר אֵלָיו.

נִלְמַד בַּפְּרָשָׁה עַל הָאֲסוּר לְהַלְוֹת וְלִלְוֹת מִמּוֹן בְּרַבִּית, וְהַמְלָוָה בְּרַבִּית חָשׁוּב הוּא כְּכּוֹפֵר בַּהֶשֶׁם, וְעוֹנֵשׁוֹ חֲמוּר מְאֹד, וְאֵינוֹ זוֹכֶה לְקוּם בַּתַּחֲצִית הַמַּתִּים.

נִקְרָא עַל מַעֲמָדוֹ הַמִּיחָד שֶׁל הָעֶבֶד הָעִבְרִי, אֶשֶׁר אֲסוּר לְהַעֲבִדוֹ בְּעַבְדוּת בְּזוּיוֹת כָּכָל עֶבֶד אוֹ פוֹעֵל, וְאֲסוּר לְרַדּוֹת בּוֹ וְלְהַעֲבִידוֹ בְּפֶרֶךְ אוֹ לְמַכְרוֹ לְאַחֵר, וְיוֹצֵא הוּא לְחַפְשִׁי לְאַחֵר שֶׁשׁ שָׁנִים אוֹ בַּיּוֹבֵל.

לְעֻמַּתוֹ, עֶבֶד כְּנַעֲנִי קְנוֹי קִנְיָן עוֹלָם וְאֵינוֹ יוֹצֵא לְחֵרוֹת וְהֲרִי הוּא כְּשֶׂאֶר נִכְסָיו שֶׁל אָדָם הָעוֹבְרִים בִּירוּשָׁה מֵאֵב לְבָן, וְאֶפְשָׁר לְמַכְרוֹ לְאָדָם אַחֵר.

נִלְמַד עַל צוּוֵי הַתּוֹרָה לַפְּדוּת עֶבֶד עִבְרִי שֶׁעָקַב מִצְבוֹ הַכִּלְכָּלִי הַקָּשָׁה מְכַר עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת עֶבֶד לַגּוֹי, הַמַּצָּוָה מְסַלֶּת בְּרִאשׁוֹנָה עַל מִשְׁפַּחְתּוֹ הַקְּרוּבָה שֶׁל הָעֶבֶד, דּוּדוֹ אוֹ בֵּן דּוּדוֹ, אֲבָל אִם אֵין בֵּינָם דֵּי כֶּסֶף כְּדֵי לְגָאֵלוֹ, מַצָּוָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְגָאוֹל אוֹתוֹ.

בְּסִיּוּם הַפְּרָשָׁה חוֹזְרֵת הַתּוֹרָה עַל שְׁלֹשָׁה צוּוִים שֶׁכָּבֵר נְצַטְטִינּוּ, וְהֵן אֲסוּר עֲבוּדָה זָרָה, שְׂמִירַת שְׁבֵת וְקִדְשַׁת הַמִּקְדָּשׁ.

לְאַחֵר שְׁנֵסִים אֶת פְּרֻשַׁת בְּהַר בְּעֻלְיַת רַבִּי עִי הַמְּחַבֵּר בֵּין הַפְּרֻשּׁוֹת, נִקְרָא אֶת פְּרֻשַׁת בְּחִקְתִּי הַחוֹתֶמֶת אֶת חֲמֵשׁ וְנִקְרָא.

הַפְּרָשָׁה עוֹסֶקֶת בְּחִיּוֹב הָעֵמֶל בַּתּוֹרָה, וּבְבִרְכּוֹת הַמִּצְוֹת שְׁזוֹכִים בָּהֶן הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי.

הַתּוֹרָה מְמַשִּׁיכָה וּמְפָרֶטֶת אֶת הַקְּלָלוֹת שֶׁיִּרְדְּפוּ אֶת מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק וְעֵמֶל בַּתּוֹרָה, קְלָלוֹת אֵימּוֹת וְנוֹרָאוֹת, עַד כְּדֵי כֶּךָ שֶׁנִּהְיֶה בְּעָלֵי הַקְּרִיאָה לְהַנְמִיד אֶת קוֹלָם בַּעֲת קְרִיאַת הַקְּלָלוֹת.